

Evropské dotace a úspory energií

Operační programy na čerpání Evropských fondů představují další možnost získání dodatečných finančních prostředků na projekty místních samospráv. Stojíme na počátku programovacího období 2007 – 2013 a je důležité, aby byly připraveny kvalitní projekty, které zaručí maximální možnosti čerpání dotací. V tomto článku se zaměříme především na programy podporující projekty s cílem úspory energií, kde hlavním příjemcem může být místní samospráva.

Čerpání dotací ze strukturálních fondů představuje pro Českou republiku finanční prostředky, které by neměla možnost získat z vlastních zdrojů. Je proto nutné vyčleněné finance efektivně využívat. Vzhledem k tomu, že dotace slouží především regionálnímu rozvoji, je zřejmé, že čím vyspělejší bude daná oblast, tím menší bude potřeba investic na rozvojové projekty nebo se významně změní spektrum podporovaných aktivit.

Projekty realizující úsporná energetická opatření v sobě i při nutnosti spolufinancování nesou další významné hledisko. Investice může být financována z dosažených úspor. To pak částečně mění pohled na výši proinvestovaných prostředků, která při provádění úsporných opatření dosahuje značné výše. Snižování energetické náročnosti se dnes díky rostoucím cenám energií stává nutností, neboť provozní náklady stále více zatěžují veřejné rozpočty i kapsu běžného spotřebitele.

Operační program Životní prostředí

Projekty zaměřené na úspory energií a využití „zelené energie“ nekomplexněji řeší Operační program Životní prostředí, jehož řídicím orgánem je Ministerstvo životního prostředí. **Celkový objem prostředků vyčleněných pro tento operační program je cca 140 mld.Kč.**

Z této částky je pro oblast úsporných opatření a využívání obnovitelných zdrojů energie přiděleno 14%, což představuje objem cca 20 mld.Kč. Problematika úspor energie a využití obnovitelných zdrojů energie je obsahem prioritní osy 3 – Udržitelné využívání zdrojů energie.

V první oblasti je podpora směřována na **výstavbu nebo rekonstrukci zařízení pro výrobu tepla, elektřiny nebo kombinované výroby elektřiny a tepla**, s cílem zvýšení využívání obnovitelných zdrojů. Podporované aktivity zahrnují využití celého spektra obnovitelných zdrojů – solární systémy, tepelné čerpadla, využití biomasy, geotermální systémy, tepelné čerpadla, větrné elektrárny a malé vodní elektrárny.

Druhá oblast podpory je zaměřena na **úsporná opatření a využití odpadního tepla**. Podporované jsou především projekty zaměřené na zvyšování energetické efektivity budov. Tyto dvě oblasti podpory mohou využít mj. právě územní samosprávné celky a jejich svazky, příspěvkové organizace a právnické osoby vlastněné veřejnými subjekty.

Třetí oblast podpory se týká environmentálně **šetrných systémů vytápění a přípravy teplé vody pro fyzické osoby**.

Z pohledu efektivního využívání zdrojů je významná i prioritní osa 4 – Zkvalitnění nakládání s odpady a odstranění starých ekologických zátěží, hlavně pak oblast podpory opatření 4.1 – **Zkvalitnění nakládání s odpady**. Odpady jsou doposud málo využívaný cenný zdroj energie. Větším využíváním se pak řeší i problém jejich likvidace. Podporované aktivity mimo jiné zahrnují budování systémů na nakládání s odpady a jejich třídění, budování zařízení na jejich využití a také podporu pro využití bioodpadu. Okruh příjemců podpory v tomto opatření zahrnuje i subjekty veřejného sektoru.

Regionální operační programy

Možnosti pro projekty s využitím úsporných energetických opatření pro veřejnou správu lze hledat i v sedmi regionálních operačních programech. Finanční alokace pro každý region soudržnosti dosahuje řádově k 20 mld.Kč. **Podporované aktivity zohledňují specifika každého regionu** a hlavním cílem podpory ze strukturálních fondů je rozvoj. Využívání úsporných energetických opatření a podpora obnovitelných zdrojů energie si jistě najde svůj prostor i v projektových žádostech, podávaných v rámci těchto programů. Podporovány jsou rekonstrukce širokého spektra infrastruktury občanské vybavenosti. Právě do různých úprav a modernizací lze úsporné prvky začlenit a zvýšit tak jejich efektivitu.

Začlenění úsporných energetických opatření a využívání obnovitelných zdrojů energie do projektů místních samospráv by mělo získat co největší podporu

Evropská územní spolupráce

Podpora programů evropské územní spolupráce zahrnuje operační **programy přeshraniční spolupráce** sousedících hraničních regionů. V těchto programech lze hledat podporu pro navázání a rozvoj spolupráce mezi regiony. Životní prostředí a udržitelný rozvoj se díky svému významu dostaly mezi jednu z priorit spolupráce přeshraničních regionů. Důležitým prvkem je možnost zprostředkování a výměny možných řešení, zvláště vezme-li se v úvahu úroveň využívání obnovitelných zdrojů energie a zkušenosti s nimi v Rakousku a Německu. **Hlavním proudem podpor je směřován právě veřejnému sektoru**, protože řešení problémů podle principů subsidiarity je jedním z principů Evropské unie. Začlenění problematiky úspor energií a využívání obnovitelných zdrojů i do těchto projektů přeshraniční spolupráce by nemělo být přehlíženo.

Technická pomoc

Díky náročnosti přípravy jakéhokoli projektového záměru obsahují všechny operační programy oblast podpory Technická pomoc (asistence). Podporu z opatření technická pomoc lze **čerpat zejména na přípravu projektů – zhotovení studií proveditelnosti, zpracování analýz, podpora při realizaci** atd. Dnes už existuje široké spektrum dalších organizací poskytujících odbornou pomoc při přípravě projektů. Rovněž **finanční instituce již mají připraveny speciální programy pro subjekty veřejné správy** právě na spolufinancování evropských projektů. Kvalitní příprava projektu a zajištění spolehlivého financování nesmí být podceněny. Finanční náročnost přípravy projektu může být snížena využitím podpory již v této fázi.

Závěrem

Začlenění úsporných energetických opatření a využívání obnovitelných zdrojů energie do projektů místních samospráv by mělo získat co největší podporu. Veřejná sféra by jich měla začít využívat stále více a jít příkladem občanům, v jejichž zájmu jedná. Prostor pro efektivní a ekologické zacházení s energií je u širokého spektra projektů. Je to důležité mít na paměti a **začleňovat tato úsporná opatření do projektů i za cenu vyšších investičních nákladů**, které jsou kompenzovány nižší spotřebou energií a tím i menšími provozními náklady.